

Република Српска
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
Наставно-научно вијеће

Број: 05-521/06
Дана, 29.09.2006. године

На основу члана 113. Статута Универзитета у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Универзитета на сједници од 29.09.2006. године,
д о н о с и

О Д Л У К У

Даје се сагласност на Одлуку Наставно-научног вијећа Пољопривредног факултета о избору др **БОЖЕ ВАЖИЋА** у звање доцента на предметима Опште сточарство, Биолошке основе сточарске производње и Гајење преживара, на период од пет година.

Образложење

Пољопривредни факултет у Бањој Луци доставио је на сагласност Одлуку о избору др Боже Важића у наставно звање – доцент.

Наставно-научно вијеће Универзитета на сједници одржаној 29.09.2006. године утврдило је да је наведена Одлука у складу са одредбама Закона о универзитету и Статута Универзитета.

Сагласно члану 72, 102. и 103. Закона о универзитету, одлучено је као у диспозитиву ове Одлуке.

Достављено:

1. Факултету 2х
2. Архиви
3. Документацији

ПРЕДСЈЕДНИК

НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВИЈЕЋА

Проф. др Станко Станић

Универзитет у Бањалуци
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

University of Banjaluka, Faculty of Agriculture

Телефон: + 387 51 312-390; факс: + 387 51 312-580;

E-mail: agrob1@blic.net; www.agric.rs.sr

Булевар војводе Петра Бојовића број 1А

78000 БАЊАЛУКА - РС – БиХ

Број: 0101-2585-82-36/06

Бањалука, 21. 09. 2006.

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊО	
ПРИМЉЕНО: 21. 09. 2006.	
ОРГ. ЈЕД.	БРОЈ
05	521

На основу члана 84. и 85. Закона о универзитету ("Службени гласник Републике Српске", број: 12/93, 14/94, 99/04 и 92/05) и члана 111. и 139. Статута Пољопривредног факултета у Бањалуци, Наставно-научно вијеће Пољопривредног факултета на 82. сједници одржаној 21. 09. 2006. године, д о н о с и

О Д Л У К У

1. Др Божо Важић бира се у звање доцента на предметима Опште сточарство, Биолошке основе сточарске производње и Гајење преживара за вријеме од пет година.
2. Ова Одлука ступа на снагу када на исту да сагласност Универзитет у Бањалуци.

Образложење

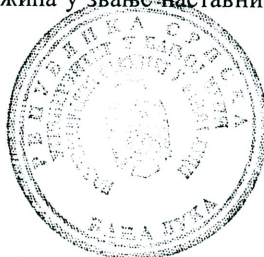
Пољопривредни факултет у Бањалуци расписао је дана 19. јула 2006. године Конкурс за избор наставника за наставне предмете Опште сточарство, Биолошке основе сточарске производње и Гајење преживара.

На расписани Конкурс пријавио се само један кандидата и то: др Божо Важић.

Наставно-научно вијеће Пољопривредног факултета у Бањалуци на 81. сједници одржаној 07. 06. 2006. године, образовало је Комисију за припрему извјештаја за избор наставника у одређено звање. Комисија је припремила писмени извјештај, предложила да се изврши избор као у диспозитиву ове одлуке и исти доставила на разматрање и одлучивање.

Наставно-научно вијеће Пољопривредног факултета у Бањалуци на сједници одржаној 21. 09. 2006. године утврдило је да кандидат др Божо Важић испуњава у цијелости услове у смислу одредбе члана 72. ст. 1. ал. 1. Закона о универзитету и донијело одлуку да се др Божо Важић изабере у звање доцента на предметима Опште сточарство, Биолошке основе сточарске производње и Гајење преживара на Пољопривредном факултету у Бањалуци.

Одлука о избору др Боже Важића у звање наставника доставља се Универзитету у Бањалуци на сагласност.

ПРЕДСЈЕДНИК
Наставно-научног вијећа
Проф. др Никола Мићић

Универзитет у Бањалуци својим актом број од године дао је сагласност на ову Одлуку.

ДЕКАН
Проф. др Никола Мићић

ПРАВНА ПОУКА: Против ове Одлуке може се поднијети приговор Универзитету у Бањалуци у року од 15 дана од дана пријема исте.

Др Милан Крајиновић, редовни професор,
Пољопривредни факултет Нови Сад, председник;
Др Слободан Јовановић, редовни професор,
Факултет ветеринарске медицине Београд, члан;
Др Драгутин Матаругић, ванредни професор,
Пољопривредни факултет Бања Лука, члан;

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊА ЛУЦИ
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ
78000 БАЊА ЛУЦИ, Б. СТЕПАНОВИЋА 76
ТЕЛЕФОН: 051/ 461-333, 461-332, 461-332, 463-024
БРОЈ: 2424-0104/06
ДАТУМ: 12. 09. 2006 20 __ Г.

Наставно-научном вијећу
Пољопривредног факултета у Бањој Луци

На основу Одлуке Наставно-научног вијећа Пољопривредног факултета у Бањој Луци (број: 0101-1129-81-9а/06 од 07. 06. 2006. год.) именовани смо у Комисију за припремање извјештаја за избор у звање доцента на наставне предмете Опште сточарство, Биолошке основе сточарске производње и Гајење преживара.

На основу увида у достављену пријаву, документе и приложене радове кандидата подносимо сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ

На расписани конкурс објављен у „Гласу Српске“ 19. 07. 2006. године, пријавио се кандидат: др Божо Важић, запослен на Пољопривредном факултету у Бањој Луци.

А. Биографски подаци о кандидату

Божо Важић рођен је 08. 10. 1962. године у Дувну (Томиславград) гдје је завршио основну школу и гимназију. Након завршене средње школе уписује Пољопривредни факултет у Сарајеву, одсјек Сточарство, који је завршио са просјечном оцјеном 8,38

Радни однос на Пољопривредном факултету у Бањој Луци је засновао у септембру мјесецу 1994. године, гдје је изабран у звање асистента на предмету Опште сточарство. Постдипломски студије је уписао 1995. године на Пољопривредном факултету у Новом Саду, на којима је положио испите предвиђене наставним планом и програмом са просјечном оцјеном 9,50. Магистарски рад под називом „Морфолошке и производне карактеристике дупског соја праменке у условима екстензивне исхране“ на Пољопривредном факултету у Новом Саду одбранио је 2002. године, након чега је изабран у звање вишег асистента на предметима Опште сточарство и Гајење преживара на Пољопривредном факултету у Бањој Луци. Поред извођења вјежби из наведених предмета, одређени период изводио је вјежбе из предмета Физиологија домаћих животиња, а ангажован је као асистент на изборном предмету Ловна привреда.

Докторску тезу под називом „Морфометријска и генетска карактеризација сојева праменке средње Босне“ одбранио је на Пољопривредном факултети и Бањој Луци 2006. године и тако стекао звање доктора пољопривредних наука.

До сада је објавио 23 научна и стручна рада из области сточарске производње. Један је од аутора приручника „Приручник за управљање фармом“ који је штампан 2002. године. Био је ангажован на пројекту успостављања стручних служби на територији Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине, који се успјешно завршио. У склопу наведеног пројекта путовао је на студијско путовање у Латвију, чија тема је била успостављање пољопривредне стручне службе. Боравио је половином 2005. године на усавршавању у Холандији на тему производња квалитетне кабасте хране. Ангажован је на пројектима „Обиљежавање и унапређење селекције домаћих животиња“, „Очување генетских ресурса аутохтоних раса домаћих животиња“, „Реорганизација универзитетске едукација у пољопривреди југоисточне Европе – Развој наставних програма у животињском узгоју и животињском газдовању“ и Стандардизација технологије и хемијских, физичких и микробиолошких карактеристика аутохтоних бијели меки (Травнички) и тврди (Ливањски) сир у Босни и Херцеговини“ које финансира Влада Норвешке. Ради на пројекту „Метаболочки профили крви млијечних крава“ који је финансиран од Министарства за науку и технологију Владе Републике Српске. Служи се енглеским језиком.

Б. Научни и стручни рад кандидата

Магистарска теза (К62)

1. Важић, Б.: Морфолошке и производне карактеристике дупског соја праменке у условима екстензивне исхране. Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду, 91 стр., 2002.

Дупска овца се по свом екстеријерном изгледу разликује од других сојева праменке. Спада међу крупније сојеве, са чврстом грађом и скоро квадратним обликом тијела, доста узаним грудним кошом, својственим за расе које се налазе у неповољним животним условима. За све измјерене екстеријерне мјере утврђен је висок коефицијен варијације, што значи да је дупска праменка по својој грађи доста варијабилна. Породна маса јагњади, особине пораста, кланичне карактеристике, млијечност и производња вуне, као квантитативне особине у великој мјери зависе од утицаја спољне средине, на првом мјесту исхране и његе. Дупска праменка се налази у неповољним животним условима, а самим тим наведене производне особине су доста скромне у односу на расе оваца које су биле подвргнуте одређеним селекцијским мјерама, а налазе се у бољим животним условима од праменке. Дупски сој заузима доста велики проценат од оваца у Републици Српској, по свим особинама је доста варијабилна, што значи да се смишљеном селекцијом у чистој крви могу поправити екстеријерне и производне карактеристике.

Докторска теза (К61)

2. Важић, Б.: Морфометријска и генетска карактеризација сојева праменке средње Босне. Пољопривредни факултет Универзитета у Бањој Луци, 127 стр., 2006.

Подручје средње Босне настањује, што се тиче расног састава оваца, највише праменка, коју поједини аутори дијеле у три соја: дупски, приворски и купрешки, а други износе тврдњу да су овце на овом подручју изложене скоро истим природним условима, што значи сличним спољашњим утицајима, а разлике које се појављују између прменке расе оваца нису тако наглашене, и да их не треба дијелити у три соја него их треба сматрати јединственим сојем праменке. У овом раду, након морфометријске карактеризације, дошло се до закључка да дупска праменка у односу на друга два соја приворски и купрешки, по свом екстеријеру се разликују, а самим тим, може се сматрати јединственим сојем праменке. Морфометријске разлике између приворских и купрешких оваца нису тако наглашене, што значи да се могу сврстати у заједнички сој. Генетичка карактеризација праменки средње Босне утврђена је на основу полиморфизма хемоглобина крви, сложене бјеланчевине, која има велики утицај на прилагодљивост и отпорност на различите животне услове, а самим тим и на производне карактеристике оваца. У генетској структури оваца са подручја средње Босне највише је било заступљено хомозигота HbVV, па хетерозигота HbAV и на крају хомозигота HbAA са најмањом фреквенцијом. Фреквенцију генотипова пратила је фреквенција гена хемоглобина, што значи да су три истраживана соја праменке имала већу фреквенцију HbV гена од HbA гена. У овом раду утврђена је позитивна повезаност хемоглобинских генотипова HbVV и гена HbV са већим капацитетом грудног коша код оваца. Поред капацитета грудног коша, који је главни екстеријерни недостатак код наших сојева праменки, у раду је повезана плодност оваца са полиморфизмом хемоглобина. Генотипови HbVV и гени HbV хемоглобина имају већу фреквенцију код оваца са двоје јагњади у односу на овце са једним јагњетом.

Радови објављени прије избора у звање вишег асистента

Радови објављени у часописима међународног значаја

3. Микавица, Д., Бојанић, В., Савић, Н., Важић, Б.: Производња еколошки исправног рибљег меса. *Ecologica*, бр. 4, стр. 126 – 128, Београд, 1997. (К32)

Конзумно рибље месо на тржишту, прилагођено је стандардима о квалитету меса, JUS, ISO 9 000. Међународна организација за стандардизацију основала је технички комитет ISO/TC 207 за еколошко управљање, према стандардима ISO14 000. Да би се произвело еколошки исправно рибље месо, неопходно је да то буде на подесном локалитету који је претходно истражен. Поред тога потребно је пратити квалитет узгојног медија (воде), хране која се даје рибама током узгојног циклуса и рибљег меса, од почетка до краја производног циклуса. На тај начин може се

очекивати да се финални производ (конзумно рибље месо), бити прихватљиво за наше услове, али и доступно међународном тржишту.

4. Вегара, М., Важић, Б., Диздаревић, Ф., Муратовић, С., Хасковић, Е., Дурмић, А., Мухамедагић, С.: Генетски полиморфизам хемоглобина код дупског соја праменке. Савремена пољопривреда, бр. 3 – 4, стр. 59 – 62, Нови Сад, 2001. (К32)

Истраживања генетског полиморфизма хемоглобина обављена су на узорцима крви код ($n = 30$) одраслих оваца дупског соја праменке. Узорци крви су прикупљени у току 2000. године на подручју Травника и Кнежева (Скендер Вакуфа) у Босни и Херцеговини. Утврђено је да у испитиваној популацији сегрегирају једино НbА и НbВ алели. Њихова је фреквенција износила за НbА 0,38 и НbВ ген 0,62 %, што указује да се ова популација оваца налази у равнотежи.

5. Диздаревић, Ф., Муратовић, С., Важић, Б., Вегара, М., Мухамедагић, С., Бибер Алмира: Стање и перспективе развоја коњогојства у Босни и Херцеговини. Савремена пољопривреда, бр. 3 – 4, стр. 305 – 307, Нови Сад, 2001. (К32)

У овом раду анализирано је бројно стање коња по ентитетима и цијелој Босни и Херцеговини. У Републици Српској изгубљено је 18 044 грла од укупног процјењеног фонда у односу на стање из 1991. године. У Федерацији Босне и Херцеговине, штете су у релативном омјеру нешто мање (40 %), али су у апсолутним износима веће (23 666). Укупно је у оба ентитета у Б и Х изгубљено 42,8 % од пријератног фонда коња, што представља велику штету. Наглашено је да обнова коњогојства у Б и Х се споро реализује, и да за разлику од других сточарских производњи, нема подршку шире друштвене заједнице.

6. Диздаревић, Ф., Вегара, М., Хамамџић, М., Важић, Б., Адиловић, С.: Екстеријерне и типолошке карактеристике коња са подручја цазинске крајине. Савремена пољопривреда, бр. 3 – 4, стр. 309 – 313, Нови Сад, 2001. (К32)

Истраживања неких екстеријерних карактеристика и пасминских типова коња обављена су у току 1999. године на подручју Цазина, Унско-санског кантона у Босни и Херцеговини. Овим истраживањем су обухваћена 92 грла одраслих коња: кобила ($n = 20$), пастуси ($n = 6$) и кастрати ($n = 66$). Испитивана грла су према пасминском типу сврстана у четири групе: 1. босански брдски (Б), 2. хладнокрвњаци (Х) и крижанци (Б x Х), 3. нонијус (Н) и крижанци (Н x Б) и липицанац (Л) и крижанци (Л x Б). Бројчано преовладавају коњи у типу (Б) са 56,5, затим у типу (Х и Х x Б) са 33,7, (Н и Н x Б) са 5,4 и (Л и Л x Б) са свега 4,4 %. Учешће кобила у структури истраживане популације је изразито мали (17 грла или 18,5 %), а пастува још мањи (9 грла или 9,8 %), док је учешће кастрата било најдоминантније (66 грла или 71,7 %). Најзаступљенија боја длаке је доратаста – свијетла, тамни и мркови (59 грла или 64,1 %), затим сива (22,8 %), врана (11,5 %), док су кулаши и алати

заступљени са по једним грлом или 1,1 % од укупно испитиваних коња. Просјечна доб за сва грла је износила 10,12 година са варијацијама од 3 – 22 година, док је у исто вријеме 15,2 % грла било старије од 15 година.

Прегледни радови објављени у часопису националног значаја

7. Крајиновић, М., Надаждин, М., Јовановић, Р., Тинкулов Мирјана, Важић Б.: Стање и могућности развоја сточарске производње у Републици Српској. Агрознање, бр. 2, стр. 12 – 23, Бања Лука, 2001. (К33)

У току ратних дејстава, укупна сточарска производња у Републици Српској је скоро преполовљена. Аналогно бројном стању стоке, ишло је и смањење анималних производа од великог значаја за живот људи. Ту се пре свега мисли на млеко, месо и јаја. Према најновијим статистичким подацима из 1997. године, у Републици Српској производи се мање за 98970000 литара млека, 96510 тона свих врста меса и 125000000 јаја него на почетку дејстава 1991. године. Поред тога што је бројно стање стоке десетковано, сточарска производња у Републици Српској не задовољава ни по свом квалитету. Гледано у цјелини, у оквиру свих врста домаћих животиња, може се рећи да доминирају примитивне расе, поготово говеда, оваца, коза и коња, док је у свињарству и живинарској производњи ситуација нешто боља. Бржем развоју сточарске производње, у знатној мјери, треба да допринесе правилно конципирани узгојно селекцијски програми за све врсте домаћих животиња, затим изградња и репарација смјештајних објеката и ревитализација фабрика сточне хране у Републици Српској.

Радови објављени у часопису националног значаја

8. Микавица, Д., Бојанић, В., Надовић, Б., Савић, Н., Важић, Б., Вашко, Ж.: Производња конзумне калифорнијске пастрмке на локалитету Р. Повелич – Велика Илова (Прњавор). Зборник реферата са научног скупа Унапређење пословања и развоја приватних пољопривредних имања у Републици Српској (Агрорепо 97), Бања Лука, 1997. (К33)

Производња конзумне калифорнијске пастрмке, на природним локалитетима углавном подразумјева продукцију у скраћеном технолошком поступку дотовљавања. У свијету, а и код нас у новије вријеме постигнути су значајни резултати у овом облику аквакултуре. На локалитету Р. Повелич – Велика Илова постоје еколошки предуслови за једну овакву производњу. У матријалу се износи приједлог технолошког ријешења са упутама за рад, на основу тренутног квалитета и количине расположиве воде, а у складу са конфигурацијом терена.

9. Дринић Миланка, Важић, Б., Јовановић, Р., Гламочић, Д.: Поређење различитих енергетских система за предвиђање енергетских потреба у исхрани крава музара. Агрознање, бр. 2, стр. 34 – 43, Бања Лука, 2001. (К33)

Да би се могло предвидјети потребе за одређену количину млијека, као модел је узета крава тјелесне масе 600 kg. Прво су израчунате уздржне потребе у 8 различитих система, а затим је израчуната количина стандардног оброка, која задовољава ове потребе. Оброк се састоји од кабастих и концентратних хранива, у односу 50 % : 50 %. Кабаста дио оброка садржи: силажу кукурузног клипа, луцеркино сијено, ливадско сијено. Концентровани дио оброка садржи: зрневље грашка, кукуруза, јечма, пшенице, затим сојину сачму, сунцокретову сачму, суве резанце шећерне репе и премиксе. Након тога, израчуната је количина млијека која се теоретски може произвести из 10, 15, 20 kg суве материје оброка. Постоје велика варирања између различитих система већ код утврђивања уздржних потреба за овакве краве, али исто тако и за производњу млијека из 10, 15, 20 kg суве материје оброка.

Радови саопштени на скупу националног значаја штампани у изводу

10. Дринић Миланка, Јовановић, Р., Важић, Б.: Стрес – неизбјежан фактор савремене сточарске производње. Четврто савјетовање агронома Републике Српске, Зборник резимеа, Теслић, 1998. (К54)

Интензивна сточарска производња подразумјева држање животиња у неприродним условима, гдје се јавља недостатак кретања, недостатак паше, понекад чак недостатак зелене хране уопште, затим висока концентрација животиња на малом простору, недовољан простор за исхрану, рано одбијање младунаца, висок степен механизације производних процеса, стварање вјештачког микроклимата, повећање буке. Све то доводи до нарушавања активности ткива и органа, а тиме и здравља животиње, смањење производње, смањење квалитета производа, што може имати за посљедицу исцрпљеност организма и смрт. Да би се избјегло стресно стање, а тиме и све негативне посљедице које оно носи, потребно је: обезбједити пуновриједну исхрану, оптималне зоохигијенске услове држања, избор стабилних и отпорних животиња на стрес, примјена савремених технологија и др.

11. Важић, Б., Дринић Миланка: Ниво Zn у сијену ц. дјетелине, жутог звјездана и луцерке, добијеног са смеђе долиноског земљишта у његова улога у организму животиња. Научно – стручно савјетовање агронома Републике Српске са међународним учешћем. Зборник резимеа, стр. 106 – 107, Теслић, 2000. (К54)

У раду су изложени подаци о нивоу Zn у сијену луцерке, ц. дјетелине и жутог звјездана, најважнијих легуминоза које се узгајају на нашим подручјима. Легуминозе по својој хранљивој вриједности, а самим тим по садржају органских и неорганских материја улази у садржај кабастог дијела оброка за преживаре, а исто тако могу се користити у различитим облицима и за исхрану непреживара. Узорци за анализу садржаја Zn за све три легуминозе су узети из првог откоса према правилима о узимању узорака биљног материјала. Изабране су двије најкарактеристичније фазе у развоју у којима се оне најчешће користе у исхрани

животиња, фаза образовања пупољака и почетак цвјетања. Циљ рада је да се утврде да ли има статистички значајне разлике у садржају Zn између различитих фаза кошења за сваку легуминозу посебно и да ли има разлика у садржају овог елемента између наведених легуминоза.

12. Дринић Миланка, Мирјанић, Г., Важић, Б.: Рентабилност това свиња различитим хранивима. Научно стручно-савјетовање агронома Републике Српске са међународним учешћем (Пољопривреда Републике Српске у новом миленијуму), Зборник резимеа, стр. 161, Теслић, 2001. (К54)

Месо свиња у просјеку садржи: 60 – 70 % воде, 20 – 24 % протеина, 2 – 5 % масти, 1 % угљених хидрата, те минералних материја. Свиња је сваштојед, што значи да се може хранити разном храном: концентратом, свим врстама житарица, отпацама прехранбене индустрије, кромпиром, зеленом храном, и др. Међутим, због релативно кратког пробавног тракта (15 пута дужег од дужине тијела), мале запремине желуца и недостатка микроорганизама, свиња може ограничено да користи кабаста хранива. У обзир долазе кабаста хранива са високим садржајем воде. Укупан оброк за свиње не смије да садржи више од 5 – 9 % сирове целулозе. У овом раду урађена је калкулација за тов 100 прасади, почетне масе 25 kg. Маса свиња на крају това је 100 kg. Предвиђене су двије врсте това: тов концентратима и тов кромпиром и концентратима. Израчуната је количина хране која је потребна за обе врсте това, њихова цијена, као и цијена товљеника. Циљ рада је да се утврди рентабилност това свиња на нашем тржишту.

13. Крајиновић, М., Влаховић, Б., Лучић, Ђ., Ћинкулов Мирјана, Важић, Б., Мирјанић, Г.: Развој сточарске производње у Републици Српској. Научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске са међународним учешћем (Пољопривреда Републике Српске у новом миленијуму), Зборник резимеа, стр. 24, Теслић, 2001. (К54)

Сточарска производња је окосница пољопривреде сваке земље, јер у укупном приходу пољопривреде учествује између 30 и 70 %. Природни ресурси Републике Српске дају велику развојну шансу сточарској производњи у будућности. Од 2481417 ha укупне површине на којој се распростире Република Српска, више од ½ чине ораничне површине, ливаде и пашњаци, на којима се могу произвести велике количине сточне хране, неопходне за потребе модерне сточарске производње, која треба да задовољи са својим производима 1,4 милиона становника. У току ратних дејстава, укупна сточарска производња у Републици Српској је десеткована, и поред тога, она данас не задовољава ни по своме квалитету. Као посљедица смањења обима укупне сточарске производње ишло је и смањење најважнијих сточарских производа: меса, млијека, јаја и вуне. Дефицитарност ових високо вриједних исхранбених намирница анималног поријекла се данас увелико осјећа на тржишту Републике Српске.

14. Мирјанић, Г., Дринић Миланка, Младеновић, М., Важић, Б.: Стање и перспектива пчеларства у Републици Српској. Научно-стручно савјетовање

агронома Републике Српске са међународним учешћем (Пољопривреда Републике Српске у новом миленијуму), Зборник резимеа, стр. 170, Теслић, 2001. (K54)

Пчеларство Републике Српске у посљедњих 1 – 2 деценије полако налази своје мјесто у друштву, а тиме и у пољопривреди, као једна од главних грана привреде. Поред директних користи од пчела (мед, полен, прополис, матична млијеч, пчелињи отров, восак), још веће су индиректне користи код опрашивања биљака и тиме производња квалитетне сјеменске робе, као и готових производа. Ово само говори да је пчеларство чврсто везано за остале гране пољопривреде, што иде у прилог ширењу пчеларства на нашем подручју. Данас, по слободној процјени, собзиром да нема релевантних података, пчелара Републике Српске има између 8000 – 10000, са власништвом над отприлике 70000 – 100000 кошница различитог типа. Просјечна производња меда по једној кошници износи око 15 – 20 kg, са тенденцијом даљег раста, што зависи од мноштва фактора. Циљ овога рада је био да укаже на потенцијале Републике Српске за бављењем пчеларством.

15. Дринић Миланка, Важић, Б.: Производња млијека и садржај млијечне масти код оваца дупске праменке у музном периоду лактације. Научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске са међународним учешћем (Валоризација ресурса за производњу хране Републике Српске), Зборник резимеа, стр. 84, Теслић, 2002. (K54)

Експериментални дио истраживања је изведен у Новом Селу, општина Котор Варош. Контрола произведене количине млијека и процента млијечне масти оваца праћено је само у музном периоду, почевши од јуна мјесеца 2000. године до краја лактације. Случајним избором одвојено је 15 оваца дупског соја праменке, које су већ биле обиљежене са маркицама, и за сваку овцу појединачно отворен је производни лист. Овце су ручно мужене два пута на дан: ујутро и навече. Количина намуженог млијека је одређивана једном мјесечно, помоћу градуисаног цилиндра, а проценат млијечне масти је одређиван по Герберу. Млијечност оваца у музном периоду лактације је просјечно износио 47,51 kg, са просјечном дневном производњом од 0,450 kg. Млијеко је у музном периоду лактације имало 7,61 % млијечне масти. Процентуална заступљеност млијечне масти у млијеку се повећава у музном периоду лактације оваца, како се приближавамо њеном крају.

Радови објављени након избора у звање вишег асистента

Радови објављени у часопису међународног значаја

16. Dizdarević, F., Muratović, S., Važić, B., Vegara, M., Muhamedagić, S., Almira Biber: Horsebreeding and perspectives for its development in Bosnia and herzegovina. Symposium of Livestock Production with International Participation, Struga, Republic of Macedonia, University „Ss. Cyril and Methodius“ – Skopje, Institute of Animal Science, Faculty of Agriculture – Department of Animal Science, Jubilee Year Book, Skopje, 2002. (K32)

In this study the status of the number of horses in B&H, by entities, has been analysed. In RS 18044 of animals have been lost, from the total estimated stock of horses compared to the number in 1991. In FB&H, the losses are relatively slightly less (40 %), but in the absolute number they are greater (23666 animals). In both entities total losses in the number of horses are 42,8 % comparing to the number before the war, and that represents a significant damage. It is emphastock productions it doesn't have the support of the larger community.

17. Микавица, Д., Савић, Н., Важић, Б., Вуковић Драгојла: Резултати производње дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss* Wall.) у кавезима у ХА Бочац – Бања Лука. Савремена пољопривреда, бр. 3 – 4, стр. 401 – 404, Нови Сад, 2002. (К32)

Дотовљавање предконзумних јединки дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss* Wall.), у кавезима, у вјештачкој ХА Бочац, код Бања Луке, реализовано је у периоду од 6. 4. до 6. 7. 2000. год. Производња је обављена у систему од 100 кавеза, а резултати производње односе се на сагледавање технолошких параметара из 6 репрезентативних кавеза. Истражене су абиотске и биотске карактеристике микролокације, на локалитету гдје су инсталирани кавези. Дотовљаване су предконзумне јединке, просјечне индивидуалне масе од 90 г. Просјечно је насељено 300 kg таквих јединки у једном кавезу.

18. Савић, Н., Микавица, Д., Матаругић, Д., Важић, Б.: Исхрана, коефицијент конверзије и морталитет јединки дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss* Wall.) у рибогојилишту Горњи Рибник – регија Бања Лука. Савремена пољопривреда, бр. 3 – 4, стр. 165 – 168, Нови Сад, 2003. (К32)

Током периода октобар – новембар 2001. год. праћен је прираст дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss* Wall.), на рибогојилишту Горњи Рибник у шест узгојних базена. Прираст је праћен код јединки просјечне индивидуалне масе 76,15 g. За исхрану је коришћена рибља храна COPPENS, са фабричком ознаком TROCO SUPREME-22EX и TROCO SUPREME-28EX. Потрошња рибље хране и морталитет јединки констатовани су свакодневно. Коефицијент конверзије варирао је од 0,91 – 1,63, а морталитет јединки од 1,31 % - 1,95 %.

Радови објављени у часопису националног значаја

19. Важић, Б., Дринић Миланка. Ниво Zn у сијену црвене дјетелине, жутог звјездана и луцерке, добијеног са смеђе – долиноског земљишта и улога у организму животиња. Агрознање, бр. 3, стр. 176 – 182, Бања Лука, 2002. (К33)

Легуминозе по својој хранљивој вриједности, а самим тим по садржају органских и неорганске материје улазе у састав кабастог дијела obroка за преживаре, а исто тако могу се користити у различитим облицима и за исхрану

непреживара. Луцерка, црвена дјетелина и жути звјездан су најважније легуминозе које се узгајају у нашим подручјима. Zn као саставни дио неорганског дијела наведених лептирњача је неопходан за нормалан раст, развитак и размножавање животиња. Улази у састав ензима који учествују у великом броју биохемијских реакција које се одвијају у организму. Како недостатак тако и сувишак овог елемента може изазвати непожељне појаве на животињском организму.

20. Важић, Б., Дринић Миланка, Матаругић, Д., Марковић, З.: Производња млијека и садржај млијечне масти код оваца дупске праменке у музном периоду лактације. *Агрознање*, бр. 2, стр. 246 – 258, Бања Лука, 2003. (К33)

Лактацију оваца можемо подијелити на два дијела; први дио, кад се јагње налази уз овцу и сиса цјелокупно млијеко називамо дојни период и други дио, кад се јагње одбије од овце, а цјелокупно млијеко се музе и користи у домаћинству за справљање разних прерађевина од млијека, назива се музни период лактације. Овчарство Републике Српске у највећем проценту, у погледу расног састава сачињава праменка, а у њеном западном дијелу најбројнији је дупски сој праменке, која се вијековима узгаја на овоме подручју. Производња млијека у музном периоду зависи од више фактора, на првом мјесту од исхране. Ако овце пасу на пашњацима бољег ботаничког састава, а уз то им се даје и концентратна храна, може се очекивати већа производња млијека. Уколико је производња млијека висока и економски резултати су бољи.

21. Крајиновић, М., Важић, Б., Матаругић, Д., Ковачевић, З., Стојановић, М., Мирјанић, Г.: Правци развоја сточарства Републике Српске. *Агрознање*, бр. 1, стр. 117 – 134, Бања Лука, 2004. (К33)

У току ратних дејстава бројно стање сточног фонда у Републици Српској је изразито смањено, нарочито на подручјима која су била директно изложена борбеним дејствима. Уз бројно стање стоке ишло је и смањење анималних производа, који су од великог значаја за исхрану и живот људи. Ту се прије свега мисли на млијеко, млијечне производе, месо и јаја. На основу података из 1991. год. и данашњег стања очигледан је тренд смањење производње сточарских производа. У посљедње вријеме догађају се одређени позитивни помаци у оживљавању сточарске производње, путем реализације одређених програма међународне заједнице, који се односе на повећање бројног стања сточног фонда и развоја прерађивачке индустрије сточних производа, као предуслов за бављење сточарском производњом. Поред смањења бројног стања стоке, сточарска производња у Републици Српској не задовољава ни по количини ни по производном грлу. Гледано у цјелини, у оквиру свих врста домаћих животиња, може се рећи да доминирају примитивне расе или њихови крижанци са племенитим расама, поготово код говеда, овца, коза и коња, док је у свињарству и живинарској производњи ситуација нешто боља.

22. Важић, Б., Касагић, Д., Дринић Миланка, Матаругић, Д., Марковић, З.: Производња млијека код контролисаних стада сименталске расе у Републици Српској. Агрознање, бр. 2, стр. 107 – 114, Бања Лука, 2005. (К33)

Сименталац остварује различиту производњу млијека под различитим животним условима, што се може видјети и на подручју Републике Српске. У сјеверном дијелу Републике Српске, у општинама Козарска Дубица, Градишка и Бијељена просјечна производња млијека за три закључене лактације код испитиваних грла кретала се 4295,05 до 4879,87 kg, што је знатно већа производња од крава исте расе са подручја Мркоњић Града, чија је просјечна производња млијека износила 3133,64 kg. Општине Козарска Дубица, Градишка и Бијељина налазе се у сјеверном дијелу Републике, а то је претежно равничарски дио са површинама на којима се припрема квалитетна кабаста (кукурузна силажа, сјенажа, сијено) и концентратна храна, а општина Мркоњић Град налази се у брдовитом и планинском дијелу на коме се за зиму спрема сијено као једина кабаста храна. Управо разлика у производњи млијека испитиваних грла може се тумачити и начином исхране животиња.

23. Важић, Б., Миланка Дринић, Матаругић, Д., Касагић, Д., Шепа Александра: Карактеристике производње млијека код сименталца, редхолштајна и норвешког говечета у сјеверном дијелу Републике Српске. Агрознање, бр. 4, стр. 21 – 29, Бања Лука, 2005. (К33)

Редхолштајн је, у агроеколошким условима сјеверног дијела Републике Српске, показао већу производњу млијека у односу на сименталца и норвешко говече. Норвешко говече је остварило већу производњу млијека од сименталца. Остварена производња млијека између редхолштајна и норвешког говечета није статистички значајна, а разлика између ове двије расе говеда и сименталца је статистички значајна. Што се тиче дужине трајања лактације, највећу варијабилност су показале краве редхолштајна. Мање варирање је уочено код сименталца, а најмање код норвешког говечета. Ове три расе су показале велику уједначеност у садржају млијечне масти.

Радови саопшени на скупу међународног значаја штампани у изводу

24. Брка, М., Мухамедагић, С., Важић, Б., Салкић, А.: Генетски ресурси аутохтоних животиња у Босни и Херцеговини. 40. знаствени скуп хрватских агронома, Опатија, 2005. (К53)

Аутохтоне пасмине животиња у Босни и Херцеговини су веома мало заступљене и готово да се могу сврстати у групу угрожених пасмина са изузетком праменке. Буша је краткорожно примитивно говедо висине гребена од 102 – 112. Гатачко говече представља бушу која је оплемењена укрштањем. На подручју Гацка буша је прво оплемењена са биковима випталске а затим оберинталске расе. Босанско брдски коњ представља једину аутохтону пасмину коња у Босни и Херцеговини. Праменка је аутохтона пасмина оваца отвореног руна, шилџатих

праменова по којима је добила име. Домаћа балканска рогата коза посједује карактеристичну дугу, густу и сјајну костријет, која може бити једнобојно бијела, црна или смеђа. Торњак је босанскохерцеговачки пастирски пас. Снажне конституције и дуге длаке. Барак је оштродлаки гонић, води се у евиденцији ФЦИ, Стандард 155. Неретванска мекоусна пастрмка ендемична је салмонида ријеке Неретве. Главитица је највећа салмонидна врста медитеранске регије и ендем јадранског слива.

Радови саопштени на скупу националног значаја штампани у изводу

25. Крајиновић, М., Стојановић, М., Матаругић, Д., Важић, Б., Касагић, Д.: Стање и могућности развоја мљекарства Републике Српске. Савјетовање агронома Републике Српске – Производња хране у условима отвореног тржишта, Зборник резимеа, стр. 34, Теслић, 2004. (К54)

Мљекарство је важна и неопходна грана пољопривреде Републике Српске. Око 150000 грла у Републици Српској се користи за производњу млијека. Од укупно произведених количина млијека, тржишни вишкови обухватају 44 %. Анализе млијека са фарми показују да је неопходно ускладити врједновање млијека правилником који ће бити индентичан са земљама у окружењу. Примјеном савремених мјера узгоја и експлатације млијечног стада обезбједило би се задовољење потреба домаћег тржишта у млијеку и млијечним прерађевинама. Технолошки ниво мљекара, а поготово асортиман производа су сметња развоја примарне производње млијека. Будући развој мљекарства зависи и од захтјева тржишта у погледу асортимана млијечних производа, примјењених паковања, маркетинга и интензификације примарне производње млијека.

26. Матаругић, Д., Радојичић, Б., Касагић, Д., Важић, Б.: Хематолошко-биохемијски показатељи метаболизма у крви крава сименталске расе у два географска подручја Републике Српске. 11. годишње савјетовање ветеринара Републике Српске, Зборник кратких сажетака, стр. 101, Теслић, 2005. (К54)

Селекцијом крава за високу производњу млијека поред одабира раса, великог значаја има исхрана, која доприноси нутритивно-метаболичкој равнотежи. Она се може контролисати низом параметара који су у суштини детерминанте уравнотеженог метаболизма, или пак показатељ одређених одступања, која се онда негативно могу одразити на здравље и последично на репродукцију високомлијечних крава. Ти показатељи су врло различити и могу се одређивати по производним категоријама, по појединим регијама и у различитим временским добима. У раду су испитиване краве сименталске расе (n=20) из два географска подручја, у различитим производним циклусима, у мјесецу децембру. Испитиване високомлијечне краве у планинском региону су храњене квалитетном кабастом храном а у равничарском подручју поред квалитетне кабасте хране животиње су добијале и концентратну храну. Крв је вађена из репне вене у двије епрувете, са и без антикоагуланса. У крви са ахтикоагулансом је одређивана комплентна крвна

слика (на хемцитометру) а у серуму су испитиване концентрације: глюкозе, урее, укупних протеина, укупног холестерола, укупног билирубина, активност АСТ, концентрација калцијума, магнезијума и фосфора на анализатору Basic Secoman. Након добијених резултата и статистичке обраде података, нису установљене значајне разлике између испитиваних хематолошких параметара код крава из оба регионална подручја, док су у серуму установљене: хипомагнезија, хипербилирубинемиа, блага хипогликемија, повишена активност АСТ и хиперпротеинемиа. Контролом параметара метаболизма могуће је открити грешке у исхрани и нарушавање метаболичких процеса а касније и поремећаја у репродукцији, стога, морају постати рутинске мјере у оквиру доброг менаџмента и квалитетног стручног надзора над здравственим статусом у запатима високомлијечних крава.

27. Важић, Б., Крајиновић, М., Матаругић, Д., Дринић Миланка, Сандра Стојковић: Неке репродуктивне карактеристике сименталца, редхолштајна и норвешког говечета у Републици Српској. Научно – стручно савјетовање агронома Републике Српске – производња хране у условима европске законске регулативе, Зборник сажетака, стр. 50 – 51, Теслић, 2006. (K54)

У Републику Српску у посљедњој деценији увезен је већи број приплодних јуница разних раса говеда из многих европских земаља. Јунице су распоређене у скоро све дијелове Републике Српске, што значи да су биле подвргнуте различитим системима исхране и његе, а што се превасходно одразило на њихову аклиматизацију и репродуктивну способност па и на производне предиспозиције. Добре репродуктивне особине код говеда представљају пожељну полазну основу за успјешну производњу млијека и меса и добијање што веће економске користи од говедарске производње. Што се тиче увезених јуница, највећи број припада сименталској раси говеда, а иза њих по бројности долазе јунице холштајн расе, а било је увоза јуница и других раса говеда, као што је норвешко говече, које се први пут појављује на нашим подручјима. Увезене јунице сименталца у својој генетској основи имају крви редхолштајна, што значи да више нагињу млијечном типу говеда, а по конституцији спадају у говеда прелазног фино-чврстог типа и очекивати је лошије репродуктивне карактеристике код таквих животиња у односу на изворног сименталца, снажне конституције и двојног правца производње. Холштајн спада у расе са фином конституцијом и намјењен је за високу производњу млијека, а за пуну експресију његовог генетског потенцијала потребно је обезбједити адекватну исхрану, његу и смјештај животиња. Норвешко говече у својој генетској основи има гена холштајна, а по конституцији више нагиње фином типу, с правцем производње на високу млијечност. Циљ овог рада је да се утврде основне репродуктивне карактеристике: дужина сервис периода и међутелидбеног интервала и висина броја осјеменавања до успјешне концепције по плоткињи за сименталску расу говеда, редхолштајна и норвешког говечета, и да се наведене расе говеда међусобно упореде на истраживане параметре репродукције.

Учешће у пројектима

1. Обиљежавања и унапређење селекције домаћих животиња, Пројекат финансиран од стране Владе Норвешке (Т101);
2. Очување генетских ресурса аутохтоних раса домаћих животиња, пројекат финансиран од стране Владе Норвешке (Т101);
3. Реорганизација универзитетске едукације у пољопривреди југоисточне Европе – Развој наставних програма у животињском узгоју и животињском газдовању, Пројекат финансиран од стране Владе Норвешке (Т101);
4. Стандардизација технологије и хемијских, физичких и микробиолошких карактеристика аутохтоних бијели меки (Травнички) и тврди (Ливањски) сир у Босни и Херцеговини, Пројекат је финансиран од стране Владе Норвешке (Т101);
5. Метаболички профили крви млијечних крава, Пројекат је финансиран од стране Министарства за науку и технологији Владе Републике Српске (Т101).

Коефицијент научно-стручне компетентности кандидата

Сви достављени радови и учешће у пројектима означени су коефицијентима, у складу са датим табеларним прегледом научно-истраживачког рада кандидата.

Објављени радови и учешће у научно-истраживачким пројектима прије избора у звање вишег асистента				
Часописи и пројекти	Број радова и пројеката	Ознака	Коефицијент	Збирни коефицијент
1. Радови у часопису међународног значаја или зборник познатог међународног издавача	4	K32	3	12
2. Радови у часопису националног значаја	3	K33	1,5	4,5
3. Радови саопштени на скупу националног значаја, штампани у изводу	6	K54	0,2	1,2
4. Одбрањена магистарска теза	1	K62	2	2
Укупно	14			19,7
Објављени радови и учешће у научно-истраживачким пројектима после избора у звање вишег асистента				
1. Радови у часопису међународног значаја или зборник познатог међународног издавача	3	K32	3	9
2. Радови у часопису националног значаја	5	K33	1,5	7,5

3. Радови саопштени на скупу међународног значаја штампани у изводу	1	K53	0,5	0,5
4. Радови саопштени на скупу националног значаја, штампани у изводу	3	K54	0,2	0,6
4. Одбрањена докторска теза	1	K61	4	4
5. Учешће у научно-истраживачким пројектима	5	T101	1	5
Укупно	18			26,6
Укупно објављених радова, учешћа на пројектима и укупни научно-стручни коефицијент	32			46,3

Два рада која су била саопштена на скупу националног значаја прије избора у звање вишег асистента, а штампана су у сажетку, у међувремену су објављена у цјелости после избора у звање вишег асистента у часопису националног значаја, па из тих разлога коефицијент научно-стручне компетентности др Боже Важића износи 45,9.

В. Педагошки рад кандидата

Послије избора за асистента на предмету Опште сточарство на Пољопривредном факултету у Бањој Луци, дипл. инг. Божо Важић изводио је вјежбе из овог предмета. На истом Факултету био је ангажован на предмету Физиологија домаћих животиња на задатку извођења вјежби. После одбрањене магистарске тезе бира се у звање вишег асистента на предмете Опште сточарство и Гајење преживара на којима изводи вјежбе, а поред тога ангажован је на изборном предмету Ловна привреда као асистент. На основу ангажованости, организације кабинетске и теренске наставе, усвајању и излагању предметне материје и односа према студентима, може се закључити да кандидат има изражену склоност ка извођењу наставне дјелатности и да тај посао обавља са изузетном одговорношћу.

Г. Закључак

Прегледом комплетног матријала може се закључити да кандидат др Божо Важић испуњава све потребне услове у научно-истраживачком, стручном и развојном раду. У досадашњем раду остварио је добре резултате, како по броју објављених радова, тако и по њиховом доприносу сточарској науци. Кандидат влада истраживачком техником експерименталног сточарства, што је веома значајно за научни и наставни рад у области сточарства. Поред наведених активности др Божо Важић показао је изражену склоност у извођењу наставне дјелатности и педагошког рада са студентима.

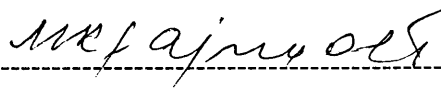
Д. Приједлог

На основу анализе научне и стручне дјелатности и дугогодишњег контакта и доброг познавања кандидата, Комисија са посебним задовољством предлаже Наставно-научном вијећу Пољопривредног факултета у Бањој Луци да се др Божо Важић изабере у звање доцента на предмете Опште сточарство, Биолошке основе сточарске производње и Гајење преживара.

Бања Лука, 05. 09. 2006. год.

Комисија:

1. др Милан Крајиновић, редовни професор, Опште сточарство и Овчарство и козарство, Пољопривредни факултет Нови Сад;

2. др Слободан Јовановић, редовни професор, Генетика и Сточарство, Факултет ветеринарске медицине Београд;

3. др Драгутин Матаругић, ванредни професор, Физиологија домаћих животиња и Репродукција домаћих животиња, Пољопривредни факултет Бања Лука;

